

Geachte raadsleden en andere aanwezigen,

Vertrouwen in en betrouwbaarheid van bestuurders is steeds vaker onderwerp van gesprek, vooral ook omdat het vertrouwen van de mensen in “de politiek” en van bestuurders in het bijzonder stevig is gedaald. Dat geldt landelijk, maar dat geldt evengoed op gemeentelijk niveau. Dat zou u zorgen moeten baren. Immers: vertrouwen in het openbaar bestuur is cruciaal. Ritselende en rommelende politici, bestuurders die het niet nauw nemen met wet- en regelgeving tasten dat vertrouwen aan en moeten dus tot de orde worden geroepen.

Als het verlies aan vertrouwen u zorgen baart, lijkt het logisch dat u er alles aan doet, om dat terug te winnen. Zeker als het college aan de raad – het hoogste bestuursorgaan van de gemeente – vraagt om dat vertrouwen, zoals wethouder Tegels dat deed bij het bespreken van de woonvisie. Tegels riep de raad op minder vragen te stellen en vertrouwen te hebben in het college, zodat het sneller kan werken. Daarbij óók nog de opmerking toevoegend dat het college af zou kunnen wijken van de verhouding 30% sociale huurwoningen, 30% vrije huurwoningen en 40% koopwoningen bij huizenbouw, die eerder door de raad is vastgelegd. Hoe kun je die vertrouwensvraag stellen, als je niet alles doet om vertrouwen te wekken of vertrouwen terug te winnen?

Ik twijfel sterk aan de motivatie van het gemeentebestuur van Horst aan de Maas - en u als gemeenteraad maakt daar onderdeel van uit – om iets te doen aan het terugwinnen van vertrouwen. Vaker is in deze gemeenteraad geweest op de vermeend slechte communicatie vanuit het gemeentebestuur naar haar burgers. En door de SP is vaker gevraagd om met betrekking tot bepaalde zaken onafhankelijk onderzoek te verrichten of een verklaring te geven op beschuldigingen van derden over mogelijk illegale situaties. Ik doel daarbij concreet op de kwestie omtrent de uitvoering van de Ruimte-voor Ruimte-regeling en de kwestie omtrent wethouder Kuipers. Met betrekking tot beide zaken staat vandaag een brief opgenomen in de lijst van ingekomen post.

Maar het punt dat ik wil maken is breder dan deze twee zaken. Het gaat naar mijn mening om integriteit en een gesloten politieke cultuur in de bestuurlijke kringen van Horst aan de Maas, die mede voeding geven aan het groeiende wantrouwen bij de burgers. Dan heb ik het over het feit dat steeds meer stukken die bestemd zijn voor de gemeenteraad het stempel “niet openbaar” of “vertrouwelijk” opgeplakt krijgen. Dan heb ik het over het geven van onvolledige of ontwijkende antwoorden op vragen, veelal vragen van de

oppositie. Dan heb ik het over de zwartgemaakte regels op ambtelijke stukken, soms een hele pagina vol weggelakte lijnen, bij de stukken die we ontvangen hebben met betrekking tot de RvR-regeling. En die weggelakte stukken betroffen echt niet alleen privégegevens zoals namen en adressen van personen. Het gaat ook over raadsleden die niet in staat zijn verschillende petten die ze dragen uit elkaar te houden. Het gaat ook om de onwil van een meerderheid van de gemeenteraad om het gemeentebestuur te controleren. Het afwijzen van verzoeken en voorstellen om onafhankelijk onderzoek te verrichten is daar een voorbeeld van. In plaats daarvan wordt door de raad volstaan met het tot zich nemen van een intern onderzoek – als het gaat om de RvR-regeling – waarbij het adagio “Wij van Wc-eend adviseren WC-eend” de boventoon voert. Het gaat over het weigeren om een openbare verklaring te geven bij vragen over vermeend illegaal bouwen door wethouder Kuipers, nota bene de wethouder die gaat over handhaving! Een wethouder die samen met de burgemeester media benadert om voor hún onwelgevallige stukken uit de openbaarheid te houden. En dat wordt gesteund door een meerderheid van het presidium, omdat de persoon in kwestie “beschermd” moet worden. Hoe zo “beschermd”? Is er dan toch wat mis? Een logische vraag, die menigeen op de lippen bestorven zal liggen. En alleen daarom al zou een wethouder – als publieke figuur en bestuurlijk verantwoordelijke – heel duidelijk moeten zijn over wat er wel of niet speelt.

Transparantie is een voorwaarde om het vertrouwen in de politiek te vergroten. Dat is belangrijk, want als de politiek – lees in dit geval de gemeenteraad – niet meer wordt gezien als geloofwaardig komt de democratische rechtsstaat onder druk te staan. Immers: de gemeenteraad controleert de macht. Als er twijfels bestaan over de bereidheid van de gemeenteraad om zaken aan de orde te stellen of nader onderzoek te doen, dan daalt de waarde van de controlerende taak van de gemeenteraad en is het de vraag wie de macht straks dan nog controleert.

Het lijkt dat met name de coalitiepartijen, die aan de knoppen zitten als het gaat om besluiten, zich doorgaans weinig gelegen laten liggen aan de kritische opmerkingen van de oppositie. Die worden vaak hooghartig aan de kant geschoven. En even voor de duidelijkheid: het gaat mij dan niet alleen om coalitiepartij CDA, maar ook de andere coalitiepartijen kunnen zich dat aantrekken. Het zou goed zijn als er bij de coalitie – nu we aan het begin van een nieuw jaar staan en het einde van deze gemeenteraadsperiode nadert – meer sprake zou zijn van enige vorm van zelfreflectie.

Alle fracties en het college van B&W kunnen daar nu al mee beginnen. Door alsnog de kwesties omtrent de RvR-regeling en wethouder Kuipers te agenderen. En door duidelijk te maken op welke wijze op de andere genoemde punten het vertrouwen teruggewonnen gaat worden. Daar hoeft u niet mee te wachten tot na de gemeenteraadsverkiezingen in maart. Ik hoop van harte dat u zich dit aantrekt en wens u veel succes met het vervolg.